

Södertälje kommun
sodertalje.kommun@sodertalje.se

2019-05-16
1 (19)
Dnr-2018:11301

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Blombackaskolan i Södertälje kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Blombäckaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Blombäckaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr skolans jämställdhets- och väregrundsarbete samt förankrar skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt hos all personal.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att anpassa undervisningen utifrån alla elevers individuella behov och förutsättningar i syfte att eleven ska utvecklas så långt som möjligt.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett gemensamt förhållningssätt samt att lärarna ges möjlighet att utveckla gemensamma arbetssätt för att skapa och bibehålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna tid och möjlighet för att kvalitetssäkra att deras bedömningar och betyg är likvärdiga.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11301) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningens genomförande samt fattar beslut om hur skolans tilldelade resurser ska fördelas. Rektorn ser också till att det kollegiala lärandet hos lärarna ger avtryck i undervisningen. Det finns en struktur för att ge obehöriga lärare stöd, men den följs bara delvis på skolan. Vidare framgår av granskningen att rektorn behöver leda och utveckla ett strategiskt arbete med jämställdhets- och värdegrundsuppdraget och att skolans arbets- och förhållningssätt behöver bli tydliga och tillämpas av alla lärare.

Rektorn gör en systematisk, kontinuerlig och bred uppföljning med en analys av skolans resultat, undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen. Analyserna fungerar som grund för skolans utvecklingsarbete och av insänd dokumentation samt av intervjuer med personal och skolledning (rektorn och de biträdande rektorerna) framgår att rektorn systematiskt och kontinuerligt följer upp skolans verksamhet. Två gånger per termin följs elevernas kunskapsresultat upp. I mitten av terminen gör lärarna en prognos över hur långt eleverna förväntas nå i varje ämne och vid terminsslutet görs sedan en uppföljning av de faktiska resultaten och hur det gått. När bedömningar gjorts analyseras resultaten på individ-, grupp-, ämnes- och skolenhetsnivå. Varje lärare och varje arbetslag analyserar resultaten utifrån frågor som skolledningen ställer och arbetslaget skickar en skriftlig analys till skolledningen som därefter gör en övergripande analys för hela skolan. I analyserna reflekterar rektorn över exempelvis könsskillnader och socioekonomiska förutsättningar. En av analyserna har visat att det finns skillnader mellan pojkar och flickor gällande kunskapsresultaten, men att skillnaderna blir synliga först när eleverna börjar i mellanstadiet. Därför har det arbetslaget fått i uppgift att arbeta med att träna upp

pojknas resonemangsförmåga, vilket man hoppas ska minska skillnaderna förklarar rektorn i intervjun. Statistik från Skolverket (SiRiS, Jämförelsetalsdatabasen) visar att det finns påtagliga skillnader över tid mellan pojkar och flickors genomsnittliga betygspoäng i flera ämnen i årskurs 6 och att skillnaderna finns kvar i årskurs 9 men att skillnaderna minskar där. Av intervjuer med lärare och skolledningen framkommer att undervisningen följs upp på medarbetarsamtal. Inför alla medarbetarsamtal får lärarna lektionsbesök från skolledningen för att på medarbetarsamtalet få återkoppling på vad rektorn eller biträdande rektorn sett. Lärarna berättar att de får återkoppling på lektionsstruktur, tydlighet gällande lärandemål och ledarskapet i klassrummet. Skolledningen gör därefter en aggregerad analys för att se vilka gemensamma utvecklingsåtgärder som behövs. Skolledningen beskriver att en slutsats som dragits i den aggregerade analysen är att skolan behöver utveckla sitt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är nu ett område som skolan arbetar med inom det kollegiala lärandet. Lärarna berättar också att de inom ramen för det kollegiala lärandet har varit med och tagit fram den så kallade "Blombackalektionen" som är en gemensam struktur för hur en lektion på skolan ska vara. Det innebär bland annat att lektionens mål och syfte ska vara tydligt för eleverna. Lärarna har i flera årskurser ett flerlärarskap från och med detta läsår, där tre lärare delar på två klasser. Det betyder att under en lektion ska det vara två lärare i en klass och en lärare i den andra, och sedan ska de växla så att det blir två lärare i den andra klassen vid nästa lektion. Lärarna och rektorn förklarar att det inte klargjorts hur denna extra resurs ska användas. Rektorn förklarar att det ska tillsättas en grupp som ska definiera vad flerlärarskap är och hur det ska användas. Lärarna förklarar att de inte vet hur de ska använda resursen, framför allt som de inte har gemensam planerings- och reflektionstid för de gemensamma lektionerna.

Det finns en struktur för att ge obehöriga lärare stöd, men den följs bara delvis på skolan. Lärarna berättar att nya lärare blir informerade om att det är arbetslaget som ska ge dem det stöd de behöver. Enligt lärarna utses ingen mentor för den nye eller obehörige läraren vid anställningen, utan först efter ett halvår erbjuds de en mentor och då brukar de flesta tacka nej till detta stöd. Tidigare år har nya och obehöriga lärare fått en mentor direkt vid anställningen, men då skolan fått många nyanställda finns inte tid för detta säger lärarna. Rektorn uppger att alla nyanställda och obehöriga lärare ges mentorer som ska vara med och sätta betyg och säkerställa att bedömningar är korrekta och likvärdiga. Rektorn säger att hon stämmer av detta med mentor och obehörig lärare kontinuerligt.

Det strategiska arbetet med jämställdhets- och värdegrundsuppdraget behöver utvecklas och ledas av rektorn. Skolans arbets- och förhållningssätt behöver också bli tydliga och tillämpas av alla lärare. Lärarna uppger att en ökad tydlighet från ledningen samt ökad delaktighet i processer behövs för att skapa samsyn kring

värdegrundsfrågor och hur personalen ska agera i olika sammanhang. Lärarna beskriver att regler blir otydliga för eleverna då lärarna agerar på olika sätt vid liknande situationer. Eleverna ger i intervjuerna exempel på att lärarna agerar olika. De berättar att det finns elever som spelar fotboll inomhus trots att det är förbjudet och på detta reagerar lärarna olika. Det finns lärare som beslagtar bollen för eleverna om de ser eleverna spela, andra lärare går förbi utan att låtsas märka det och det finns lärare som spelar boll tillsammans med eleverna en stund. Rektorn säger att hon tycker att det finns en samsyn på skolan kring värdegrunden men att det finns en osäkerhet bland lärarna kring hur de ska säga till elever som inte respekterar värdegrunden eller ordningsregler och att acceptansnivån varierar mellan lärare. Lärarna berättar att skolan har gemensamma regler vilka innebär att all personal ska reagera om eleverna använder ett olämpligt språkbruk, men att all personal inte säger ifrån när de hör elever använda ett olämpligt språkbruk. Eleverna bekräftar att en del lärare reagerar och säger ifrån när det används ett olämpligt språkbruk medan andra lärare inte gör det. Likaså ger eleverna exempel på händelser under lektionstid då pojkar gav uttryck för attityder kopplade till kön som inte stämmer överens med skolans värdegrund och att läraren undvek att ta upp detta. Lärarna säger att det är varje enskild lärare som avgör hur jämställdhetsarbetet integreras i undervisningen, men att rektorn inte följer upp detta. Ansvaret för jämställdhetsarbetet vilar främst på lärarna i svenska och samhällskunskap beskriver lärarna. Rektorn skriver i det inskickade kvalitetsarbetet att skolledningen måste utveckla sin kunskap om lärarnas metodik och förbättra genusanalysen genom att ställa frågor kring genus och könsskillnader.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr skolans jämställdhets- och värdegrundsarbete samt förankrar skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt hos all personal.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver fortsätta att utveckla skolans jämställdhets- och värdegrundsarbete. Granskningen visar att det är otydligt för lärarna hur skolans förhållningssätt ska tillämpas vilket innebär att personalen inte alltid agerar på ett likvärdigt sätt och i enlighet med värdegrunden.

4 kap. 4-5 §§ i skollagen samt Lgr11, avsnitt 2.8 framgår att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Av Lgr 11, avsnitt 1 framgår också att skolan ska förmedla och gestalta värden om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Vidare framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling samt att alla sådana tendenser aktivt ska motverkas. I läroplanen anges att främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att utveckla arbetet med att integrera värdegrunds- och jämställdhetsperspektiven i all undervisning. Rektorn behöver skapa tid för lärarna att kunna diskutera och arbeta med skolans värdegrunds- och jämställdhetsuppdrag, samt hur de ska agera när eleverna inte följer skolans gemensamma förhållningssätt. Värdegrunds- och jämställdhetsuppdraget bör komma in som en del i all undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Vidare är undervisningen strukturerad och lärarna arbetar med att stärka elevernas motivation och självförtroende. Lärarna låter också eleverna kontinuerligt utvärdera undervisningen och reflektera över sitt lärande samt vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Däremot behöver undervisningen i högre utsträckning utmana och stimulera alla elever, även de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. På några av de observerade lektionerna växlade lärarna mellan olika arbetsformer och arbetssätt. Det fanns inslag av enskilt arbete, grupparbete och helklassundervisning på lektionerna, men även variation av material och metoder. På några av lektionerna gav lärarna enskilda genomgångar till nyanlända elever som behövde få en genomgång på engelska. Det fanns också exempel på att lärarna sökte upp elever för att få dem att komma igång med arbetsuppgifter och att de stämde av med elever som de hjälpt, att de kunde fortsätta arbeta. Lärarna och eleverna berättar att lärarna använder den så kallade EPA- metoden (enskilt, par, alla) eller så kallade "bikupor" för att låta eleverna reflektera över frågor och besvara dem inom paret för att sedan kunna delta i en diskussion med alla i klassen. EPA-metoden och andra sätt att variera undervisningen på, vilka också innebär att eleverna samtidigt får reflektera och delta aktivt i undervisningen, har lärarna arbetat med tillsammans med kommunens utvecklingslärare.

Undervisningen är strukturerad och målfokuserad och lärarna arbetar med att stärka elevernas motivation och självförtroende. Lärarna förklarar under intervjun att skolan har en lektionsstruktur som de kallar Blombackalektionen som de flesta lärare använder sig av. Den innebär att alla lektioner ska ha en tydlig lektionsstart där lärandemål ska stå på tavlan, liksom start- och stopptid. Här ingår också att eleverna ska ha rätt material med sig till lektionerna och ha hemklassrum. Lärarna berättar att

de under flera terminer arbetat med formativ bedömning. De använder formativ bedömning i kommunikationen med eleverna kring resultat och återkoppling, men i det ingår också att stärka elevernas motivation och självförtroende genom att visa för eleverna vad de redan lärt sig och hur de ska utvecklas vidare. Lärarna berättar att de arbetar med frågor där eleverna kan besvara samma fråga eller uppgift och samtidigt göra det med olika kvalitet. På någon av de observerade lektionerna fanns tydliga exempel på att läraren arbetade medvetet med att ge elever beröm när de löst uppgifter för att stärka elevernas självförtroende.

Lärarna låter eleverna kontinuerligt utvärdera undervisningen och reflektera över sitt lärande samt vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Elever och lärare berättar att lärarna regelbundet använder så kallade "exit tickets". Dessa används för att kontrollera att eleverna lärt sig nyckelbegrepp men också för att låta eleverna utvärdera undervisningen. Några av lärarna låter eleverna utvärdera undervisningen efter varje arbetsområde. För de yngre eleverna låter lärarna eleverna utvärdera genom att de får visa "tummen upp eller tummen ned" om vad de tycker. Lärarna för de äldre eleverna tycker att utvärderingarna där kan utvecklas. För att få eleverna att fundera kring och reflektera över sitt lärande använder lärarna formativ bedömning och metoder som de lärt sig genom det tidigare kollegiala lärandet förklarar lärarna. Vidare använder lärarna Skolverkets kunskapsmatriser i samtalen med eleverna och kan med hjälp av dem få eleverna att reflektera över sitt eget lärande. När det gäller elevernas delaktighet i planeringen varierar den med elevernas ålder. De flesta lärare är flexibla och kan göra förändringar i planeringen om det finns skäl för det eller om eleverna vill ha mer information om något de är intresserade av. Lärarna säger att graden av inflytande också påverkas av arbetsron i en klass, där arbetsron är bra ökar elevernas grad av inflytande medan i mer oroliga grupper är struktur och tydlighet överordnat. Lärarna ger exempel på hur eleverna kan välja redovisningsformer, men också påverka upplägget av arbetsområdet. Det finns exempel på klasser som gestaltat uppgifter via rollspel och andra där eleverna kunnat välja informationskälla. Lärarna själva tror att det är otydligt för eleverna hur de är med och påverkar planeringen och att lärarna måste bli bättre på att tydliggöra det för eleverna.

Undervisningen behöver i högre grad utmana och stimulera de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Elevhälsans representanter och lärarna förklarar att de lägger mycket fokus i sin undervisning på de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och att skolan inte är lika bra på att fånga upp de elever som behöver mer utmaningar. Lärarna beskriver att det är ett dilemma att inte räkna till för alla elever och de ställs inför val där de inte prioriterar de elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Lärarna förklarar att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd är omfattande, vilket gör att de inte hinner med att utmana de elever som behöver utmanas och som har kommit långt i sitt lärande. Enligt lärarna behöver de

lägga mycket tid på extra anpassningar vilket påverkar hur mycket tid de har kvar att lägga på övriga elever. Någon lärare berättar att hen arbetar med att var fjärde fråga ska vara utmanande för att det finns elever som sagt till läraren att de behöver bli utmanade. Rektorn säger att det finns högpresterande elever på skolan som är understimulerade och att hon tror att färgkodningssystemet som finns i kunskapsuppföljningarna kan användas för att identifiera eleverna som behöver större utmaningar. Rektorn uppger att skolan behöver arbeta mer med de elever som kan nå de högre betygskriterierna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att anpassa undervisningen utifrån alla elevers individuella behov och förutsättningar i syfte att eleven ska utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i högre grad kan anpassas utifrån alla elevers individuella behov och förutsättningar i syfte att eleven ska utvecklas så långt som möjligt. Det finns ett utvecklat och fungerande arbete för att stödja elever som är i behov av stöd för att nå kunskapskraven för godkänt betyg. Det framkommer dock av granskningen att elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling inte stimuleras och utmanas i så stor omfattning.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr-11) avsnitt 2.1 framgår att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare ska läraren även organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar former för att kunna stimulera och utmana de elever som kan nå längre än godkänd nivå. Alla elever ska kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar och med stöd från läraren stimuleras till att utveckla hela sin förmåga. För att ge dessa elever möjlighet att nå dit rekommenderar Skolinspektionen att lärarna också får förutsättningar att tillsammans utveckla arbetet med att planera och genomföra undervisning utifrån de elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett arbete med att skapa trygghet på Blombackaskolan som delvis fungerar, men att det saknas ett samlat arbete med att skapa studiero.

Det finns ett arbete med att skapa trygghet på Blombackaskolan som delvis fungerar.. Rektorn förklarar att det pågår ett arbete i trygghetsteamet och likabehandlingsgruppen med inriktning mot det som framkommit i enkätundersökningarna. Vidare berättar elevhälsan att skolsköterskan gör uppföljningar med årskurs 4 och 7 i samband med hälsosamtalen och även där ställs frågor om hur eleverna upplever tryggheten på skolan. Undersökningarna har visat att eleverna uppfattar omklädningsrum och toaletter som otrygga. Samtliga intervjuade grupper berättar att eleverna får besvara en kommungemensam enkät som handlar om trygghet. Det är eleverna i årkurs 2, 5 och 8 som svarar på enkäten. Rektorn berättar att alla lärare har fått ut resultaten från den kommungemensamma enkäten och att de nu ska diskutera resultaten i sina klasser för att därefter återkoppla elevernas synpunkter och analyser till skolledningen. Eleverna berättar att de får svara på enkäter rörande trygghet, med frågor exempelvis om det finns platser som eleverna upplever som otrygga och om det finns vuxna eller andra elever som de är rädda för. Eleverna och lärarna berättar att flera elever låter bli att duscha efter idrottslektioner för att de är rädda för att andra elever ska komma in i deras omklädningsrum. Eleverna berättar också att det skett stölder av exempelvis mobiltelefoner i omklädningsrummen. När det gäller toaletterna har det gjorts en insats med att sätta lås på dörrarna med en nyckel som finns i respektive hemklassrum så att eleverna i varje klass har egna toaletter. Omklädningsrummen ska byggas om berättar rektorn och då tror rektorn att trygghetskänslan kommer att förbättras. Elevhälsans representanter berättar att det nyligen har bildats ett trygghetsteam på skolan som ska arbeta med att analysera enkäterna och hitta lösningar. En insats som trygghetsteamet hunnit göra är att se till att fler vuxna rör sig i områden som upplevs otrygga och att de deltagit på några lektioner i klasser där det saknas studiero. Vidare berättar de att kuratorn medverkar på de elevrådsmöten som hålls en gång varje månad och att det där finns en stående punkt kring trygghet och studiero på dagordningen. Lärarna säger att klasserna nu har fler elever än det var tänkt och att de

stora klasserna skapar otrygghet hos eleverna. Lärarna har nyligen tagit del av den kommungemensamma enkäten och att de har fått i uppgift att diskutera resultatet med eleverna på mentorstiden, men att de inte hunnit göra detta. Åtgärder som införts efter analyser av föregående läsårs elevenkäter är ett arbete kring lågaffektivt bemötande säger lärarna, men de tycker att de arbetat för kort tid med detta så det har ännu inte gett några avtryck i undervisningen. Lärarna tycker att det startas många arbeten men att de inte drivs igenom fullt ut. Enligt rektorn har den kommungemensamma enkäten visat att eleverna i årskurs 8 är mer trygga än eleverna i årskurs 2 och 5. Det tror rektorn beror på att det upplevs skrämmande för de yngre eleverna att komma in i högstadiets lokaler för där är eleverna större och ibland högljudda.

Det saknas ett samlat arbete kring studiero på skolan. Enligt rektorn saknas det ett gemensamt förhållningssätt kring studiero och nivån för vad lärarna accepterar har ökat. Mycket av arbetet med att skapa studiero handlar om ledarskapet i klassrummet och om att få med sig eleverna i undervisningen säger rektorn. Lärarna säger att det varierar mellan olika arbetslag om det råder studiero eller inte och hur man arbetar för att skapa studiero. Arbetet kring att skapa studiero följs inte heller upp. Lärarna berättar att olika arbetslag har olika regler kring elevernas användning av mobiltelefoner under lektionstid för att skolledningen inte har velat ta beslut kring detta. Att skolledningen inte tar tydliga beslut är en förklaring till att arbetet kring studiero varierar mellan arbetslagen menar lärarna. Eleverna berättar att lärarna i vissa årskurser måste lägga mycket tid på att skapa tillräcklig studiero för att undervisningen ska kunna komma igång. De ger exempel på att det finns lärare som inte lyckats starta lektionen på 40 minuter då det inte är studiero. Läraren har då fått hämta socialpedagogerna som fått komma in i klassen för att hjälpa till att få ordning. Eleverna tycker att mycket undervisningstid försvinner för att det inte råder studiero. Under de observerade lektionerna fanns det en lektion där det inte rådde studiero och där läraren flera gånger uppmanade elever att sluta med beteenden som störde, men det fick endast kortvarig effekt. På övriga observerade lektioner rådde det studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett gemensamt förhållningssätt samt att lärarna ges möjlighet att utveckla gemensamma arbetssätt för att skapa och bibehålla studiero..

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med ett gemensamt förhållningssätt för hur lärarna ska skapa studiero. I nuläget saknas en samsyn kring vad som är studiero och hur lärarna ska arbeta för att skapa studiero. För att skapa en

miljö som präglas av studiero måste samverkan kring studiero stärkas och gemensamma strategier arbetas fram och följas av lärarna.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av Lgr 11, avsnitt 2.3, 2.5 och 2.8, framgår att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Av Skolinspektionens rapport om studiero, Skolans arbete med att säkerställa studiero (2016), framgår att det ingår i rektorns ansvar att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektor att se till att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero. En viktig förutsättning för ett fungerande arbete är att lärarna får möjlighet att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt, exempelvis hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. Vidare bör rektorn tydliggöra mandat och ansvar för personalen i syfte att öka likvärdigheten på skolan. För att ytterligare höja kvalitén på sitt arbete bör rektorn involvera eleverna i arbetet för att skapa studiero. Exempelvis kan eleverna få komma med synpunkter på det förebyggande arbetet som skolan ska bedriva och vilka förhållningsregler som bör gälla i klassrummet

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i bedömningar och betyg i olika årskurser samt skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg. Vidare framgår att rektorn till viss del ger lärarna

förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg men detta arbete behöver utvecklas.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skillnader i lärarnas bedömningar och betyg. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn följer upp och analyserar likvärdigheten i lärarnas betygssättning, bland annat genom att jämföra resultaten på de nationella proven med betygen. Rektorn har bland annat uppmärksammat avvikelser mellan slutbetyg och provresultat på nationella prov i några ämnen. Rektorn har vidare sett att flickor oftare än pojkar får högre slutbetyg i jämförelse med resultaten på de nationella proven och rektorn har diskuterat detta med de undervisande lärarna. En av förklaringarna till skillnaderna är enligt rektorn att insatser satts in efter de nationella proven som haft god effekt, särskilt i de ämnen som har de nationella proven tidigt på vårterminen. Elevernas mentorstid har exempelvis ersatts med riktat stöd i vissa ämnen vilket gett god effekt enligt rektorn. Skolan ligger generellt sett lågt i jämförelse med riket när det gäller betyg och meritvärden enligt lärare och rektorn. Rektorn anser vidare att lärarna i olika ämnen inte bedömer likvärdigt vilket rektorn tror beror på bristande bedömarkompetens då det är många nya och icke legitimerade lärare som sätter betyg. Rektorn berättar att det har hänt att skolledningen behövt diskutera satta betyg och gå tillbaka till underlagen då de fått signaler om att betygen kan vara felaktiga. I de fallen har rektorn låtit en behörig lärare gå igenom bedömning och betygsättning. Rektorn säger att alla nyanställda och obehöriga lärare får en mentor som de ska sambedöma med.

Granskningen visar vidare att rektorn till viss del ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg men detta arbete behöver utvecklas. Dörutöver behöver obehöriga lärare mer stöd och handledning vid betygsättning och bedömning. Lärarna och rektorn berättar att sambedömning av nationella prov sker kommungemensamt i årskurs 3 där samtliga lärare som undervisar aktuellt ämne samlas i stadshuset för gemensam rättning. Vid bedömningen av nationella prov i övriga årskurser gör lärarna rättningen på den egna skolan och därefter tar lärarna med sig några elevsvar som sambedöms med lärare från andra skolor i kommunen för att säkerställa likvärdigheten i bedömning. När det gäller Skolverkets övriga bedömningsstöd berättar lärarna att vissa lärare använder bedömningsstöden men att alla lärare inte gör det. Lärarna berättar att när det gäller kontinuerliga bedömningar som lärarna gör vid olika bedömningssituationer stämmer de av bedömningar med kollegorna i arbetslag, när det går. Lärarna i låg- och mellanstadiet säger dock i sin intervju att allt arbete med extra anpassningar och särskilt stöd är så omfattande att de inte tycker att de har tillräckligt med tid för att reflektera och sambedöma. Lärarna i högstadiet uppger också att de inte har gemensamma möten för sambedömning. Flera av dessa lärare uppger att de istället tar hjälp av sociala nätverk där de kan ta hjälp av andra lärare i Sverige för att stämma

av bedömningar för att säkerställa likvärdigheten. Rektorn säger att sambedömningen ska ske inom den tid som finns avsatt för det kollegiala lärandet och där ska även samplanering ske. Vidare förklarar rektorn att skolledningen följer upp de årskurser där det saknas kunskapskrav, betyg eller nationella prov via det färgkodningssystem som kommunen har. Dessa årskurser ingår i samma kollegiala lärande som övriga lärare säger rektorn. Hon berättar vidare att Skolverkets bedömningsstöd ska användas i samtliga ämnen och årskurser där det finns. Vidare genomför skolan utöver detta ytterligare några andra tester för att stämma av elevernas kunskapsnivå och samtidigt få en bild av lärarnas bedömningsförmåga. Rektorn har vidare beslutat att alla lärare i låg- och mellanstadiet ska medverka vid rättningen av de nationella proven i årskurs 3 respektive 6 för att på så sätt bygga en god bedömarkompetens inom lärarkollegiet och samtidigt utveckla likvärdigheten i lärarnas bedömningar. Rektorn säger att det är upp till lärarna att avgöra hur mycket tid som behöver avsättas till detta, medan lärarna säger att det inte sker någon kontinuerlig sambedömning och att mentorn kommer in först i slutet vid betygssättningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna tid och möjlighet för att kvalitetssäkra att deras bedömningar och betyg är likvärdiga.

Skolinspektionen bedömer att rektorn bör se till att alla lärare i alla stadier får möjlighet och tid avsatt för att sambedöma och diskutera sina bedömningar och betygssättning. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla arbetet med att ge såväl lärare som saknar legitimation som nyanställda lärare ett bättre stöd i arbetet med bedömning och betygssättning. Som framkommer ovan ges lärarna förutsättningar att sambedöma nationella prov för att skapa likvärdighet i bedömning och betygssättning, men även för övriga uppgifter behöver lärarna ha både tid och forum för att kunna sambedöma och säkerställa likvärdigheten i bedömningar. Vidare måste rektorn utveckla och följa upp att såväl lärare utan legitimation som nyanställda lärare får det stöd de behöver för att kunna säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den ordnas och av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Skolverkets allmänna råd, (SKOLFS 2018:247 s.22-23) med kommentare om betyg och betygssättning framgår att rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 299) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att lärarna dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att utveckla arbetet med att se till och säkerställa att lärarnas bedömning och betygssättning är likvärdig. Rektorn har skapat vissa förutsättningar för lärarna att diskutera bedömning och betygssättning, men arbetet kan utvecklas genom att rektorn ser till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor ges tid och plats i exempelvis arbetslag eller ämneslag. Utöver tid att praktiskt sambedöma bör lärarna också ges tid att diskutera betygskrav, aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Det kan exempelvis ske genom att rektorn initierar och deltar i möten då lärare diskuterar bedömning eller genom att ge tydliga instruktioner till samtalsledare. Rektorn behöver även följa upp och utveckla stödet till lärare utan legitimation och nya lärare för att säkerställa att dessa lärare får det stöd de behöver.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Stadler

Signerat av: Lena Stadler

Lena Stadler
Beslutsfattare

X Hans Granath

Signerat av: Hans Granath

Hans Granath
Föredragande

I handläggningen av ärendet har även utredare Ingela Djurberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 och 19 februari 2019. Besöket genomfördes av Hans Granath och Ingela Djurberg.

Blombackaskolan är en skola för årskurserna 1–9 och förskoleklass med Södertälje kommun som huvudman. Skolan har 632 elever och 55 lärare. Den regelbundna kvalitetsgranskningen omfattar årskurs 1-9, men inte förskoleklassen. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer. De biträdande rektorerna ansvarar för var sitt stadium och rektorn har det övergripande ansvaret.